

Dosarul nr. 3ra-750/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: A. Mardari)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut” împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția Proprietății Publice cu privire la contestarea refuzului și reperfectarea actului,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut” împotriva hotărârii din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 27 februarie 2017, SRL „Maconrut”, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale cu privire la contestarea refuzului și reperfectarea actului.

În motivarea acțiunii reclamanta SRL „Maconrut” a indicat că este o entitate juridică care activează în domeniul extragerii zăcămintelor de calcar. Această activitate este exercitată încă din perioada anilor 1960, 1970 ai secolului trecut, prin exploatarea zăcămintelor de calcar Brînzeni-1 și Brînzeni-2, raionul Edineț. După o perioadă de staționare, în anul 2006 s-a adresat către autoritatea competentă cu solicitarea de a elibera actele necesare pentru reluarea activității. Iar, la 25 septembrie 2006 Serviciul Standarde și Metrologie a eliberat reclamantei Actul de certificare a perimetrului minier. Ulterior a constatat că în acest act a fost inclus un termen de acțiune a perimetrului minier de 10 ani, deși legislația și alte acte normative nu indicau determinarea unui termen de acțiune pentru acest înscris.

Reclamanta a indicat că la 17 ianuarie 2017 a depus în adresa Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale o cerere prin care a solicitat corectarea erorii admise în

actul nominalizat, prin reperfectare, cu excluderea termenului de 10 ani și înscrierea perioadei care să corespundă duratei de exploatare a zăcământului - până la epuizarea acestuia. Însă, prin răspunsul nr. 88/09 din 23 ianuarie 2017 i s-a refuzat în satisfacerea cererii, fiind invocat că o asemenea procedură nu e prevăzută de lege, iar reclamanta urmează să încheie un contract pentru folosirea subsolului cu Ministerul Mediului, după care să solicite eliberarea unui nou act de certificare a perimetrului minier, în vederea satisfacerii cerințelor sale.

Reclamanta consideră că refuzul Agenției este unul lipsit de temei, iar cererea sa urmează a fi satisfăcută prin obligarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale de a reperfecta actul solicitat de SRL „Maconrut”.

Reclamanta a susținut că prin Codul subsolului s-a stabilit: competența privind acordarea și evidența perimetrelor miniere aparține autorității nominalizate.

La fel, reclamanta a notat că necesitatea de a se încheia un contract cu Ministerul Mediului cu privire la atribuirea în folosință a Zăcămintelor de calcar Brînzeni-1 și Brînzeni-2 este una arbitrară, subiectivă și nu corespunde cerințelor Codului subsolului, la fel cum nu rezultă nici din Regulamentele la care se face trimitere. La data emiterii actului de certificare a perimetrului minier – 25 septembrie 2006 - Legea aplicabilă a fost Codul subsolului din 15 iunie 1993 (abrogat la 17 iulie 2009). Cu referire la art. 11 al acestui act normativ, reclamanta susține că folosirea subsolului poate fi temporară și pe termen nelimitat. Termenele de folosire a subsolului se stabilesc de Guvernul Republicii Moldova.

Reclamanta a menționat că prin indicarea în actul de certificare a perimetrului minier a termenului de 10 ani, emitentul actului și-a asumat o competență care nu-i aparținea, ori apelând la dispozițiile art. 11 din Codul subsolului din 1993, un termen determinat de folosire a subsolului urma să fie stabilit de Guvernul Republicii Moldova.

Reclamanta consideră că Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale este în drept și trebuie să corecteze eroarea din actul de certificare a perimetrului minier, prin excluderea din acest act a termenului de 10 și indicarea termenului până la epuizarea zăcământului, fără a impune solicitantului exercitarea unor acțiuni specifice zăcămintelor nou create sau exploatarea cărora urma să înceapă după intrarea în vigoare a Codului subsolului din 2009.

Reclamanta a solicitat admiterea acțiunii, obligarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale să reperfecteze actul de certificare a perimetrului minier nr. 440 pentru zăcământul de calcar Brînzeni-1 și Brînzeni-2 pentru beneficiarul SRL „Maconrut”, corectând eroarea din acest act, indicând la termenul de acțiune a perimetrului minier - până la epuizarea zăcământului.

Prin hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca nefondată acțiunea la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Maconrut” împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția Proprietății Publice cu privire la obligarea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale la reperfectarea Actului de certificare a perimetrului minier nr. 440 din 25 septembrie 2006 pentru zăcământul de calcar Brînzeni-1 și Brînzeni-2 emis de Serviciul Standardizare și Metrologie al Republicii Moldova.

Prin decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut” și a fost menținută hotărârea din 29 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut” împotriva Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale cu privire la contestarea refuzului și reperfectarea actului.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că la 25 septembrie 2006 Serviciul Standardizare și Metrologie a eliberat SRL „Maconrut” actul de certificare a perimetrului minier pentru exploatarea în subteran a zăcămintelor de calcar pentru piatră brută Brînzeni-1 și Brînzeni-2, fiind indicat că termenul de acțiune a perimetrului minier este de 10 ani. La data de 19 ianuarie 2017, SRL „Maconrut” s-a adresat Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale cu scrisoarea nr. 01-02/17 prin intermediul căreia a solicitat modificarea prevederilor actului de confirmare a perimetrului minier nr. 440 din 25 septembrie 2006, anume modificarea termenului de acțiune al perimetrului minier - până la epuizarea zăcămintului. Prin răspunsul din 23 ianuarie 2017, emis de către Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, a fost informată SRL „Maconrut” despre acțiunile care urmează a fi întreprinse în vederea soluționării cererii: încheierea contractului cu Ministerul Mediului privind atribuirea în folosință a zăcămintului de calcar brut pentru construcție Brînzeni-1 și Brînzeni-2, depunerea ulterioară a cererii cu anexarea perimetrului minier și a actelor specificate.

Instanța de apel a indicat că în ceea ce privește reperfectarea actului de confirmare a perimetrului minier nr. 440 din 25 septembrie 2006 pentru zăcămintele „Brînzeni-1” și „Brînzeni-2”, cu modificarea termenului de acțiune al acestuia, legislația subsolului în vigoare nu prevede procedura respectivă, mai mult ca atât, actul de confirmare a perimetrului minier este deja expirat începând cu data de 25 septembrie 2016. Iar, cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 01 martie 2017, mult peste data emiterii actului, ori din data emiterii actului de certificare și până în anul 2016 SRL „Maconrut” nu a obiectat asupra conținutului acestui act, precum și a făcut uz de acest act pe întreaga perioadă de valabilitate a acestuia.

Instanța de apel a relevat că în conformitate cu prevederile pct. 15 al Regulamentului cu privire la atribuirea perimetrelor geologice și miniere, Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 570 din 11 septembrie 2009, este necesar ca inițial SRL „Maconrut” să încheie cu Ministerul Mediului contractul de atribuire în folosință a zăcămintelor de calcar brut pentru construcție „Brînzeni-1” și „Brînzeni-2” pentru valorificare industrială, după care să se adreseze unei organizații licențiate în domeniul proiectării întreprinderilor de extragere minieră pentru elaborarea proiectului perimetrului minier conform cerințelor legislației subsolului în vigoare. Ulterior, în conformitate cu prevederile pct. 17 al Regulamentului menționat, SRL „Maconrut” urmează să depună la Agenție cererea de eliberarea a actului de confirmare a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale utile ale zăcămintelor de calcar brut pentru construcție „Brînzeni-1” și „Brînzeni-2”, cu anexarea proiectului perimetrului minier și a actelor specificate. În rezultatul examinării materialelor depuse și doar în cazul corespunderii acestora cerințelor Regulamentului menționat, Agenția va elibera către SRL „Maconrut” actul de confirmare a perimetrului minier pentru extragerea substanțelor minerale utile ale zăcămintelor de calcar brut pentru construcție „Brînzeni-1” și „Brînzeni-2”.

Instanța de apel a evidențiat că la data de 05 aprilie 2017 Agenția de Geologie și Resurse Minerale a eliberat SRL „Maconrut” actul de confirmare a perimetrului minier cu termen de folosire „pe perioada exploatării zăcământului”, deci faptul dat denotă că nu sunt în careva măsură lezate drepturile și interesele societății la utilizarea conform destinației a perimetrului minier. Prin urmare, urmează a fi respins argumentul invocat privind obligarea Agenției să reperfectare actul de certificare a perimetrului minier nr. 440 din 25 septembrie 2006, indicând la termenul de acțiune a perimetrului minier - până la epuizarea zăcământului, deoarece nu poate fi reținut temeiul de drept invocat privind aplicabilitatea unui act legislativ emis ulterior emiterii actului administrativ, Codul subsolului adoptat la 02 februarie 2009, publicat la 17 aprilie 2009 în Monitorul Oficial Nr. 75-77, care a intrat în vigoare la 17 iulie 2009, ori partea invocă drept temei anume art. 83 din Codul subsolului, intrat în vigoare la 17 iulie 2009.

Instanța de apel a menționat că nu poate fi reținut nici argumentul referitor la faptul că, aplicării reglementărilor Regulamentului cu privire la modul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.570 din 11 septembrie 2009, luând în considerație că, Serviciul Standardizare și Metrologie la data emiterii actului de certificare a perimetrului minier nr. 440 din 25 septembrie 2006, era obligată să aplice prevederile Hotărârii nr. 1905 din 22 martie 2006 a Serviciului Standardizare și Metrologie, privind aprobarea Regulamentului general RG 35-02-19:2006 ”Modul de atribuire și înregistrare a perimetrelor miniere pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile”, ori actul administrativ contestat a fost emis de autoritatea competentă la acel moment în strictă conformitate cu prevederile legale pe un termen de 10 ani.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 06 martie 2020, SRL „Maconrut”, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depuse de SRL „Maconrut”.

În motivarea recursului recurenta SRL „Maconrut” a indicat că își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece instanțele judecătorești inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Recurenta SRL „Maconrut” a indicat că instanțele judecătorești inferioare în mod eronat au invocat în deciziile sale aplicarea prevederilor Codului subsolului din 2009, atunci, când în realitate urma să fie aplicat Codul subsolului din 1993, în vigoare la data emiterii actului de certificare a perimetrului minier. Respectiv, la momentul emiterii actului de certificare a perimetrului minier urma să se țină cont de dispozițiile art. 11 din Codul subsolului (abrogat la moment), care reglementează că folosirea subsolului poate fi temporară sau pe termen nelimitat - iar termenele de folosire a subsolului se stabilesc de Guvernul Republicii Moldova.

Cu referință la argumentele instanțelor judecătorești inferioare aduse în raport cu Regulamentul general RG 35- 02-19:2006 ”Modul de atribuire și înregistrare a perimetrelor miniere pentru exploatarea zăcămintelor de substanțe minerale utile”, aprobat prin Hotărârea Serviciului Standardizare și Metrologie HME1905/2006, recurenta SRL „Maconrut” a afirmat că instanțele au interpretat eronat sensul și aplicarea acestuia raportat la circumstanțele cauzei, aplicarea acestui Regulament de către Serviciul Standardizare și Metrologie (SSM) ca norme de procedură nu este

contestată, respectiv, SSM la eliberarea perimetrelor miniere era îndreptăţit să-1 aplice. Dar, aplicarea eronată din partea instanţelor judecătoreşti inferioare a acestui act normativ, se referă anume la aprecierea dată în partea termenului de 10 ani pentru perioada de acţiune a perimetrului minier.

Recurenta a afirmat că este eronată concluzia instanţei de apel în partea ce ţine de pct. 4.9 al Regulamentului nominalizat, conform căruia SSM a instituit un termen de acţiune de 10 ani pentru perimetrele miniere, expusă în hotărâre precum că, termenul de acţiune a actului de certificare a perimetrului minier nr. 440 este 10 ani şi, respectiv, va expira la 25 septembrie 2016, deoarece o simplă analiză a înscrisurilor demonstrează că actul de certificare a perimetrului minier nr. 440 a fost pus la evidentă în SSM la data de 25 septembrie 2006, fără să fie stabilit un termen de valabilitate. Prin urmare, recurenta consideră că actul are un termen de valabilitate nelimitat.

Recurenta a specificat că dreptul de a exploata zăcămintele Brînzeni 1 şi Brînzeni 2 a apărut în perioada anilor 70. În anul 2006 SA "Maconrut" a fost privatizată. Respectiv, noii proprietari (acţionari) au decis să participe la procesul de privatizare şi au cumpărat acţiunile statului, reieşind din dreptul de folosinţă deţinut de SA "Maconrut" pentru exploatarea celor două zăcăminte de calcar. Este inadmisibilă situaţia în care autorităţile statului în anul 2006, emit un act de confirmare a perimetrului minier pentru o suprafaţă, iar ulterior, în 2017, tot autorităţile statului emit alt act de certificare a perimetrului minier, pentru aceleaşi zăcăminte de calcar, dar cu diminuarea suprafeţei perimetrului minier. În acest context, s-a făcut trimitere la art. 83 din Codul Subsolului care reglementează acţiunea dreptului de folosinţă asupra sectoarelor de subsol, apărut până la intrarea în vigoare a prezentului Cod.

La 27 iunie 2020 Curtea Supremă de Justiţie a expediat în adresa Agenţiei pentru Geologie şi Resurse Minerale a Republicii Moldova, intervenienţi accesorii Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului, Agenţia Proprietăţii Publice copia recursului declarat de SRL „Maconrut” împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curţii de Apel Chişinău (f.d. 102 vol. II).

Completul specializat relevă că Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale a Republicii Moldova, Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului şi Agenţia Proprietăţii Publice au recepţionat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizul de recepţie anexat la materialele cauzei (f.d. 111-114).

La 17 iulie 2020 Agenţia pentru Geologie şi Resurse Minerale a Republicii Moldova a depus referinţă prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanţei de apel, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curţii Supreme de Justiţie în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanţei de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanţa de apel.

Completul relevă că decizia Curţii de Apel Chişinău a fost adoptată la 26 noiembrie 2019. Totodată, decizia recurată a fost notificată recurentei SRL „Maconrut”, la data de 06 februarie 2020, fapt ce se confirmă prin avizul de recepţie anexat la materialele cauzei (f.d. 85, vol. II). Recurenta SRL „Maconrut” s-a conformat prevederilor art. 245, alin. (2) din Codul administrativ şi a depus recurs

motivată în termen la 06 martie 2020. (f.d. 95-100, vol. II).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursurile se declară inadmisibile în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui

recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 7 p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurenta SRL „Maconrut” este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Maconrut” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan